

Британський роман ХХ ст.: інтелектуальний роман, роман виховання

проф. Деркачова О. С.

Говоритимемо про...

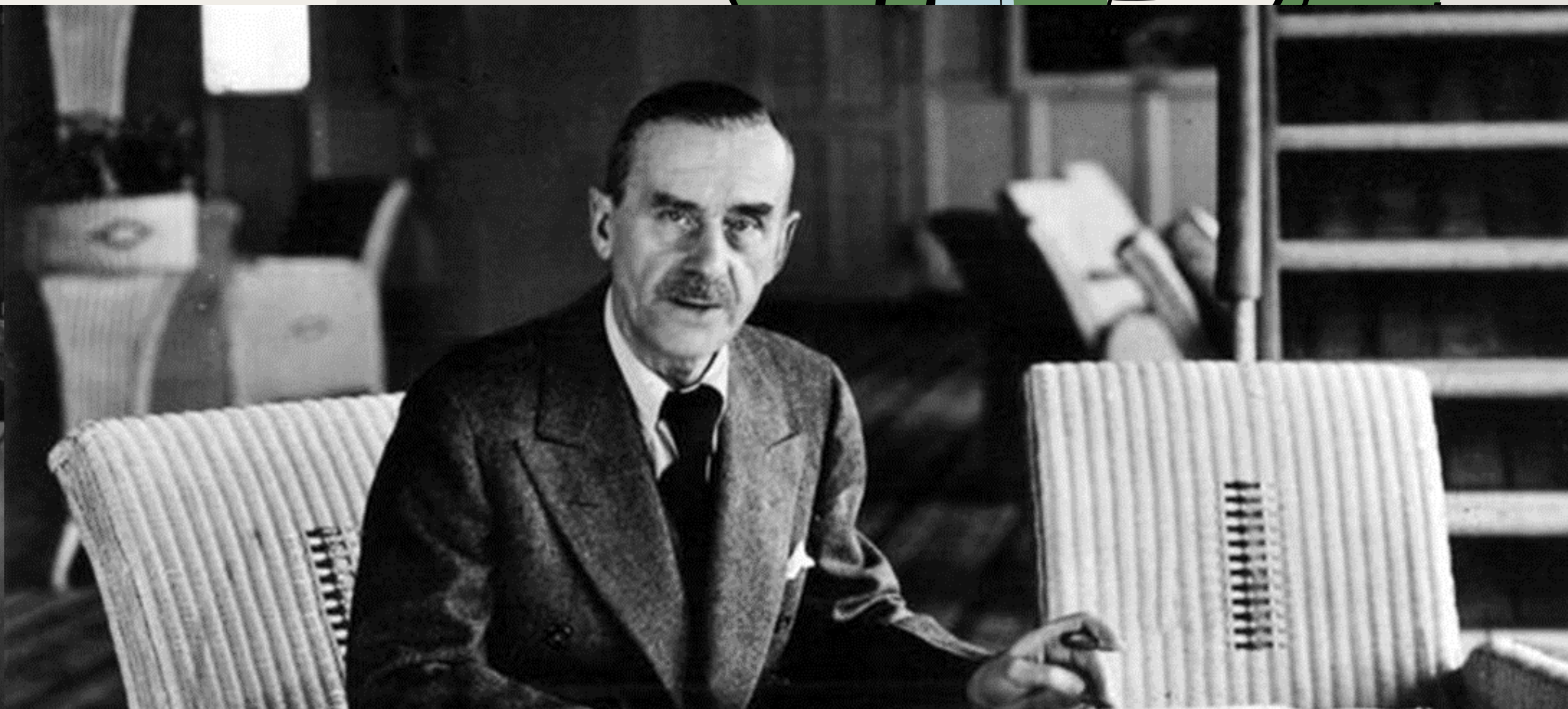
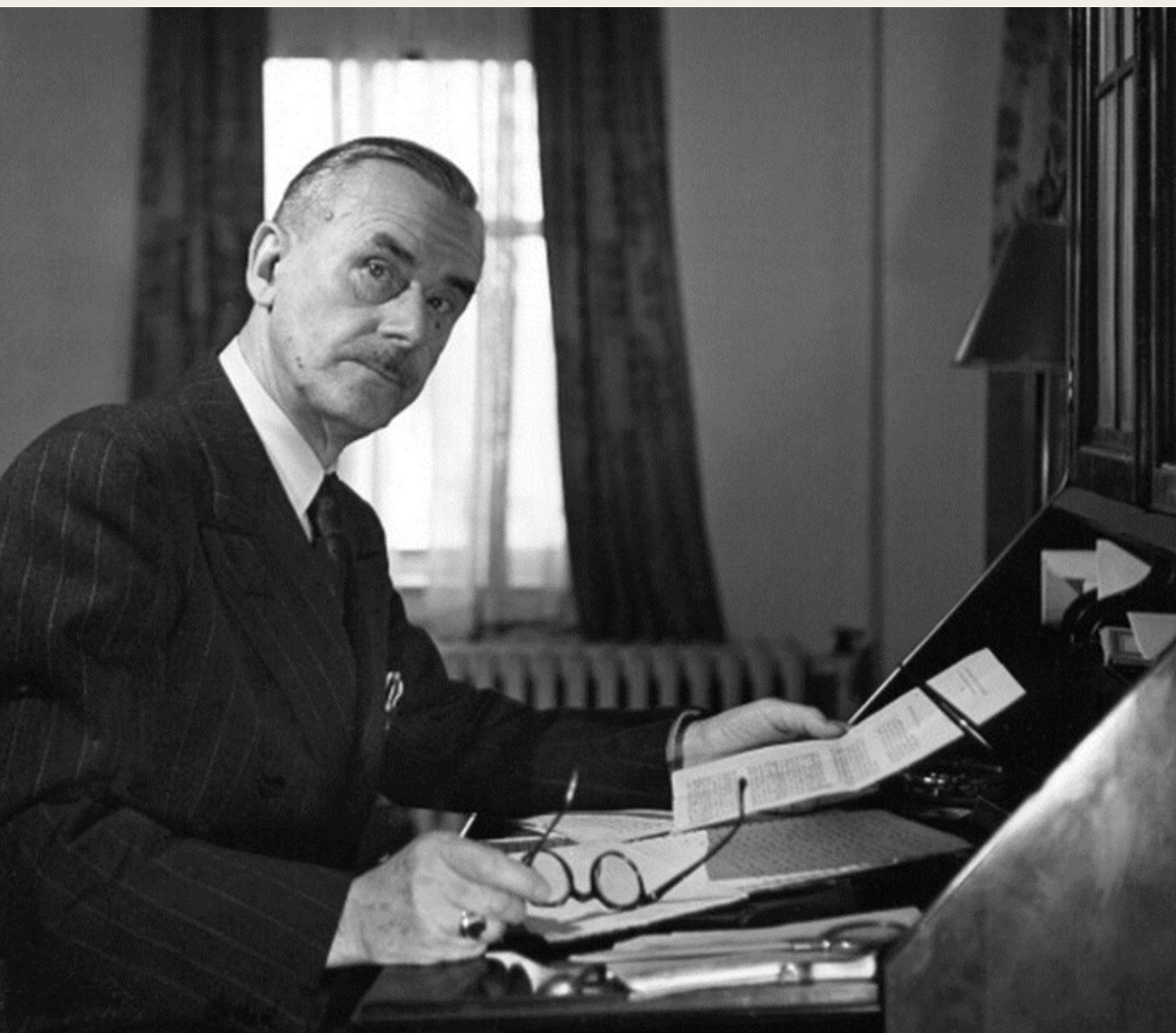

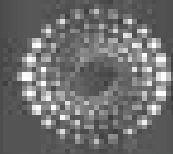
**1.ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОМАН: ВИНИКНЕННЯ
ТА РОЗВИТОК.**

**2.АНГЛІЙСЬКИЙ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ
РОМАН.**

**3.РОМАН ВИХОВАННЯ У ЛІТЕРАТУРІ.
4.АНГЛІЙСЬКИЙ РОМАН ВИХОВАННЯ.**

Термін «інтелектуальний роман» вперше запропонував Томас Манн, німецький письменник, лауреат Нобелівської премії, у 1924 р.

REUTERS®

BRITISH
PATHÉ

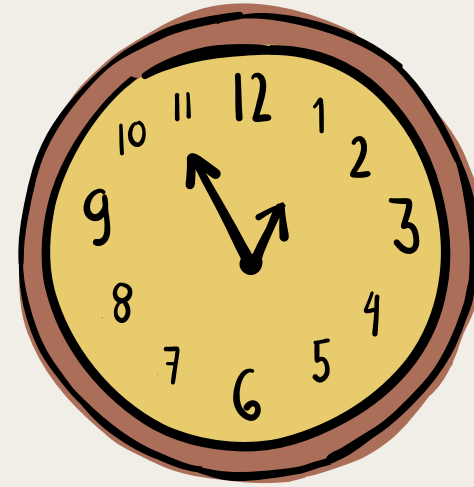
Проте...

Перша хвиля інтелектуалізації літератури – епоха Просвітництва. Твори тієї доби відзначалися насиченням текстів даними науки, полемічністю (“Черниця” Д. Дідро, “Нова Елоїза” Руссо, “Кандід” Вольтера).

Друга хвиля – модернізм, «який об'єктивував і експлікував не лише мотиваційно-функціональний бік інтелекту, але й його самодостатність як парадигми художнього буття персонажа, як типу наративу, як способу побудови конфлікту і як типу рецепції тексту»

Для інтелектуального роману властиві такі шари оповіді:

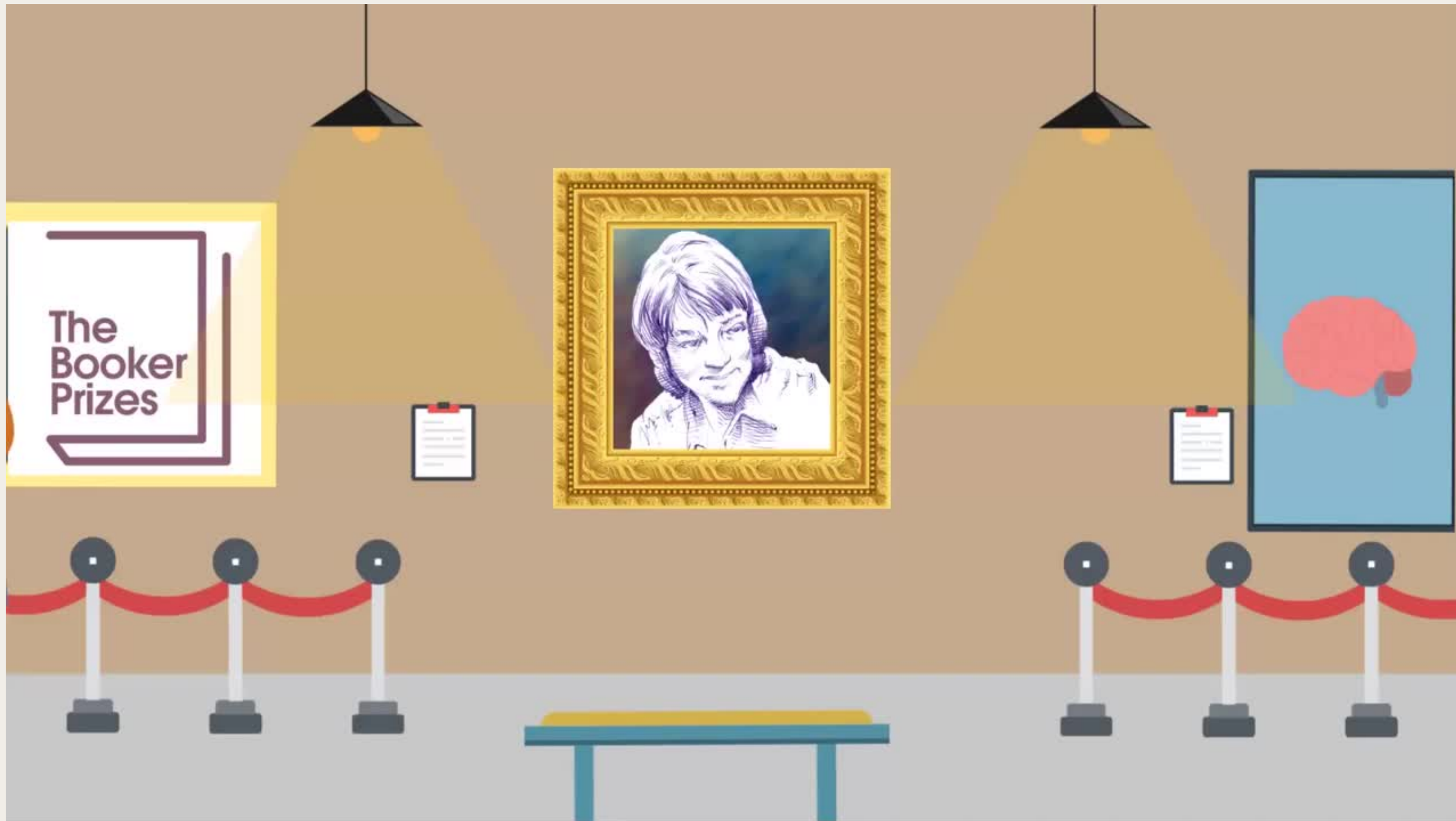
1. Сподіваного, який є задоволенням жанрового очікування читача (любовна парадигма, традиційні “романні риси”) – сюжетно-подієвий вимір значень.
2. Суб'єктивного, що є відображенням психологічного буття окремого індивіда перш за все на персонажному рівні (сфера інстинктів, потреб, потягів, прагнень, сфера мети) – психологічний сюжет.
3. Субстанціонального, в якому втілено певні домінуючі ідеології (рівень ідеології, стереотипності гендерних і соціальних ролей, сфера імперативу та ієрархії), в них загальне (“океанічне” ціле) є формотворчим для окремого (одиниці) – універсальний метасюжет.
4. Синтетичного (шар взаємодії попередніх трьох) (В. Зарва)

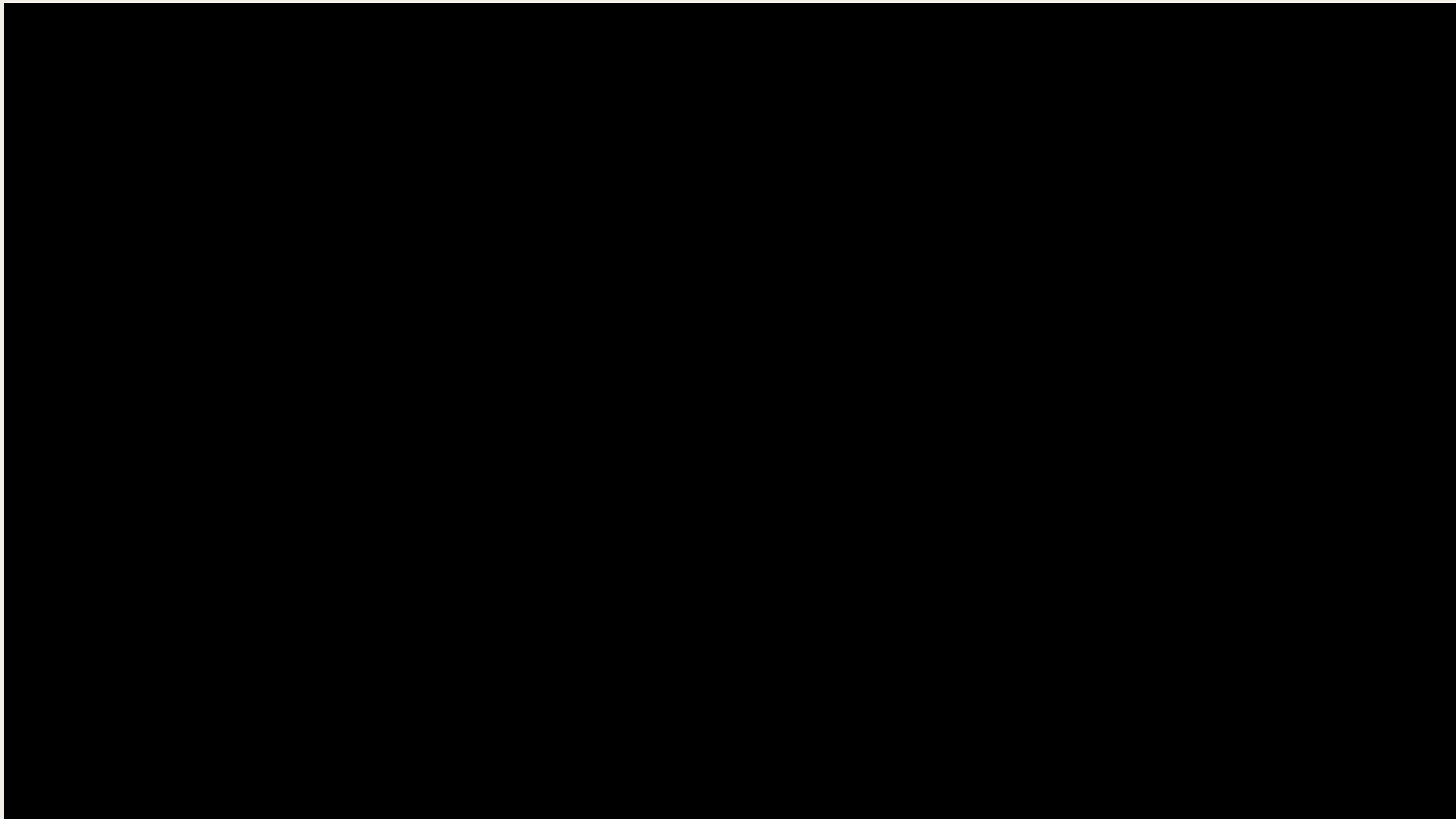
Ознакою британського інтелектуального роману вважають присутність у ньому потужної моральної домінанти. Завжди важливий моральний урок, який можна винести з ідейного диспуту у художньому творі.

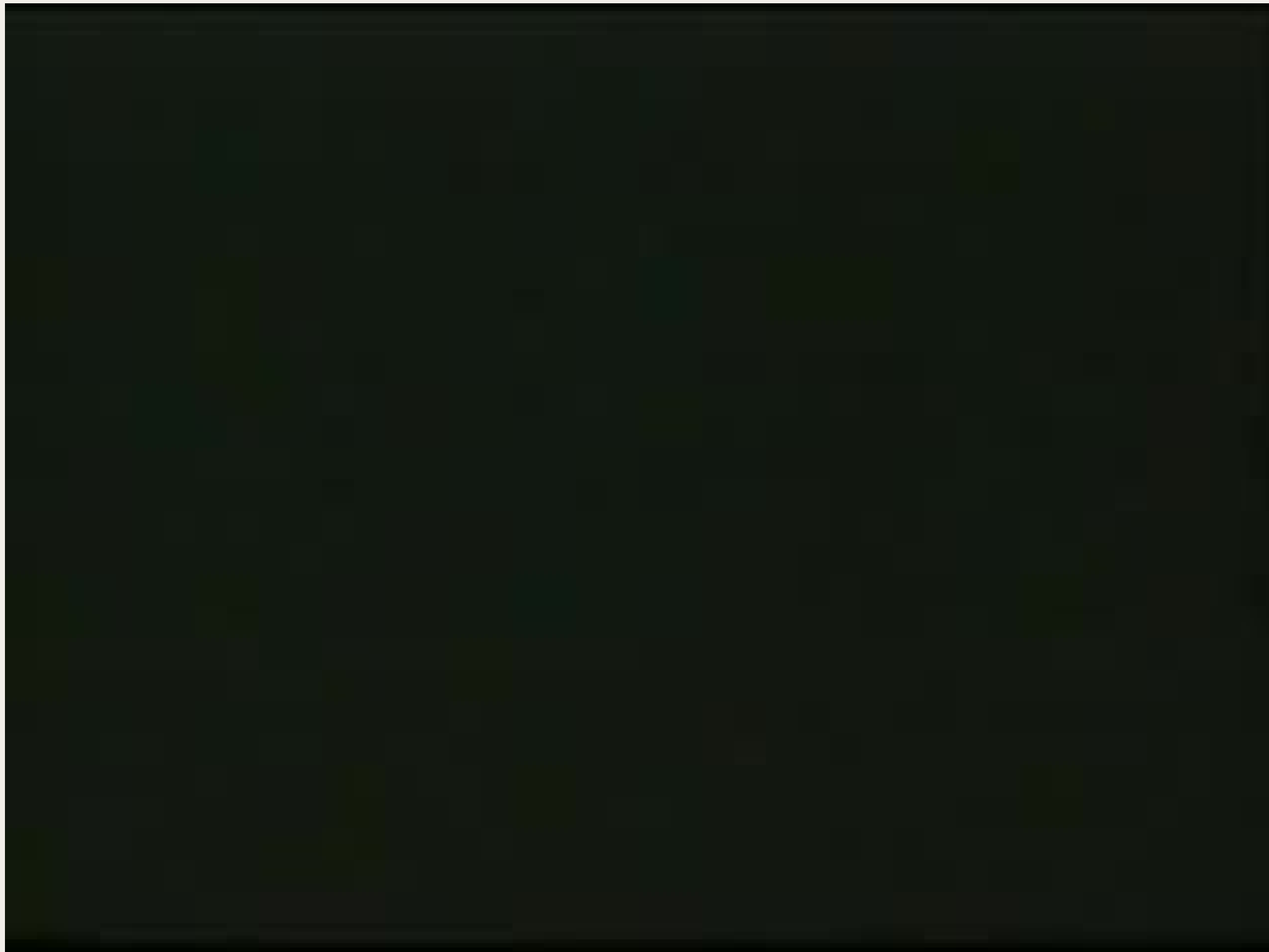

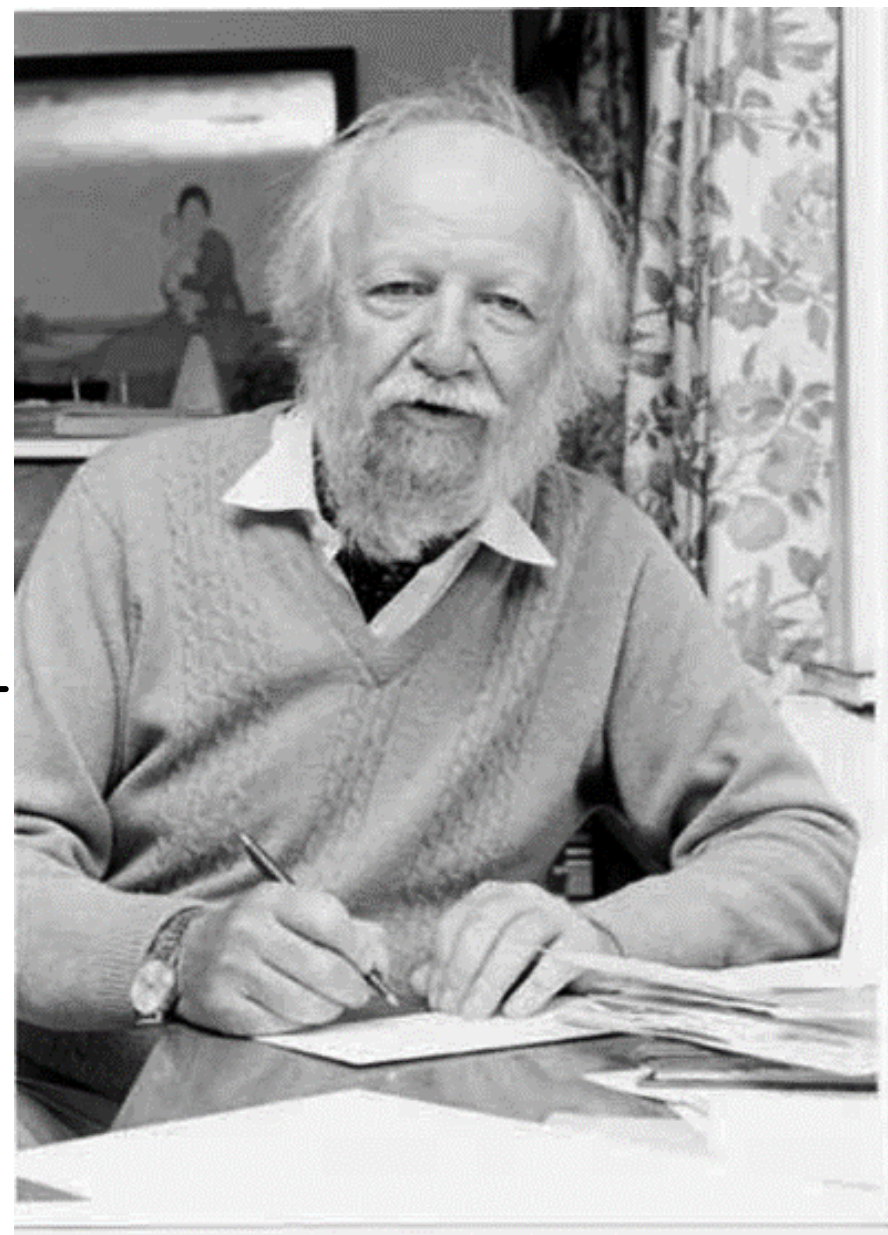
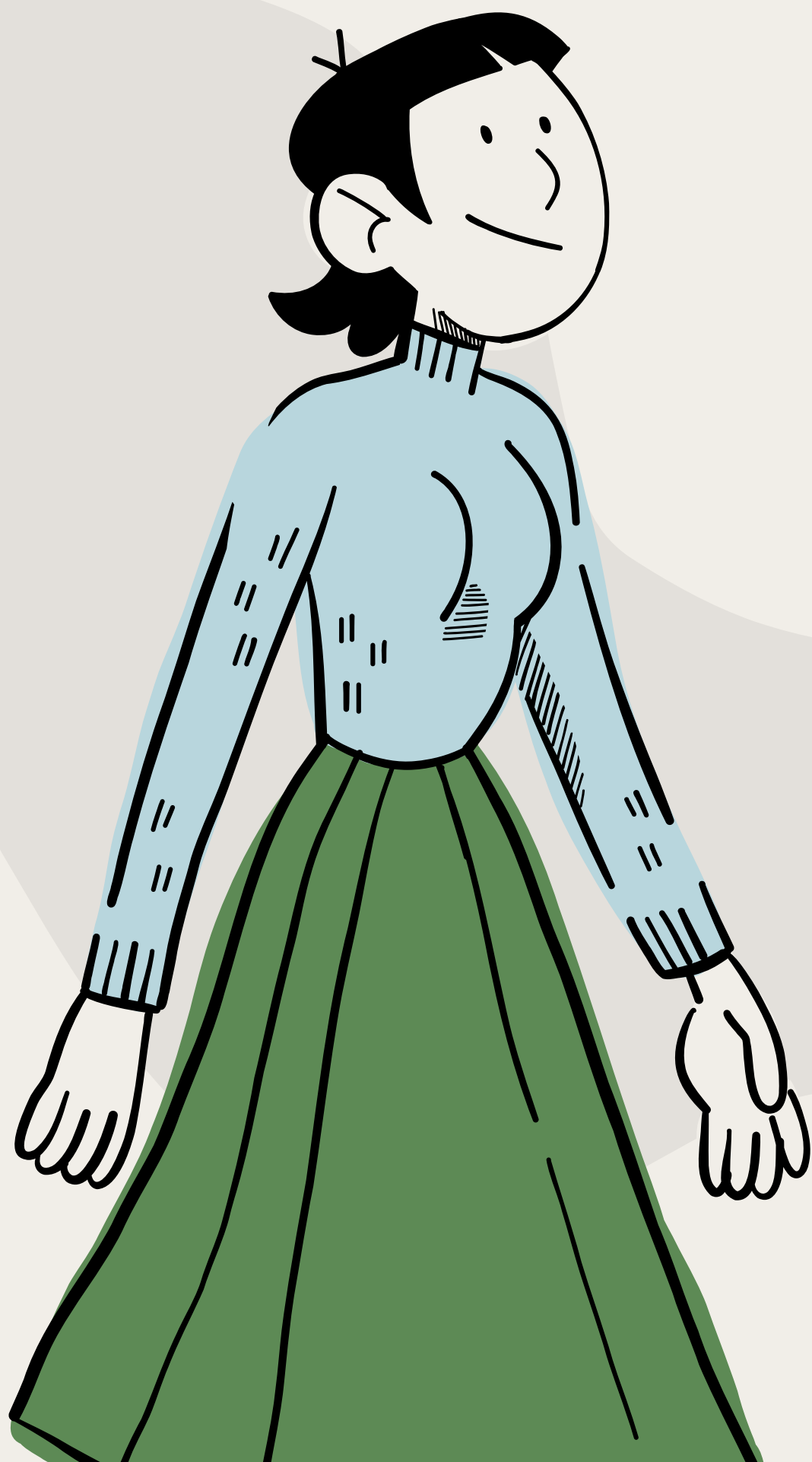
АЙРІС МЕРДОК (1919-1999) АВТОРКА 27 РОМАНІВ І НИЗКИ ФІЛОСОФСЬКО-ТЕОРЕТИЧНИХ ТВОРІВ: «ПІД СІТКОЮ» (1954), «ЗАМОК НА ПІСКУ», «ДИКА ТРОЯНДА» (1962), «ЄДИНОРІГ» (1963), «ІТАЛІЙКА» (1964), «СОН БРУНО», «ЧОРНИЙ ПРИНЦ» (1973), «УЧЕНЬ ФІЛОСОФА» (1983), «ПОСЛАННЯ ПЛАНЕТИ» (1989), «ЗЕЛЕНИЙ ЛИЦАР» (1993).

КРАЩИМ ТВОРОМ ВВАЖАЄТЬСЯ РОМАН «ЧОРНИЙ ПРИНЦ» (1973). ЦЯ КНИГА Є ІНТЕРПРЕТАЦІЄЮ ІСТОРІЇ ПРО ГАМЛЕТА. СКЛАДНА СЮЖЕТНА КОМПОЗИЦІЯ ПОЄДНУЄТЬСЯ З ВЕЛИКОЮ КІЛЬКІСТЮ РОЗДУМІВ ГЕРОЯ. ЦЮ КНИГУ НОМІНУВАЛИ НА БУКЕРІВСЬКУ ПРЕМІЮ.

Нобелівський лауреат
(1983), лауреат
Букерівської премії (1980)
- Вільям Голдінг

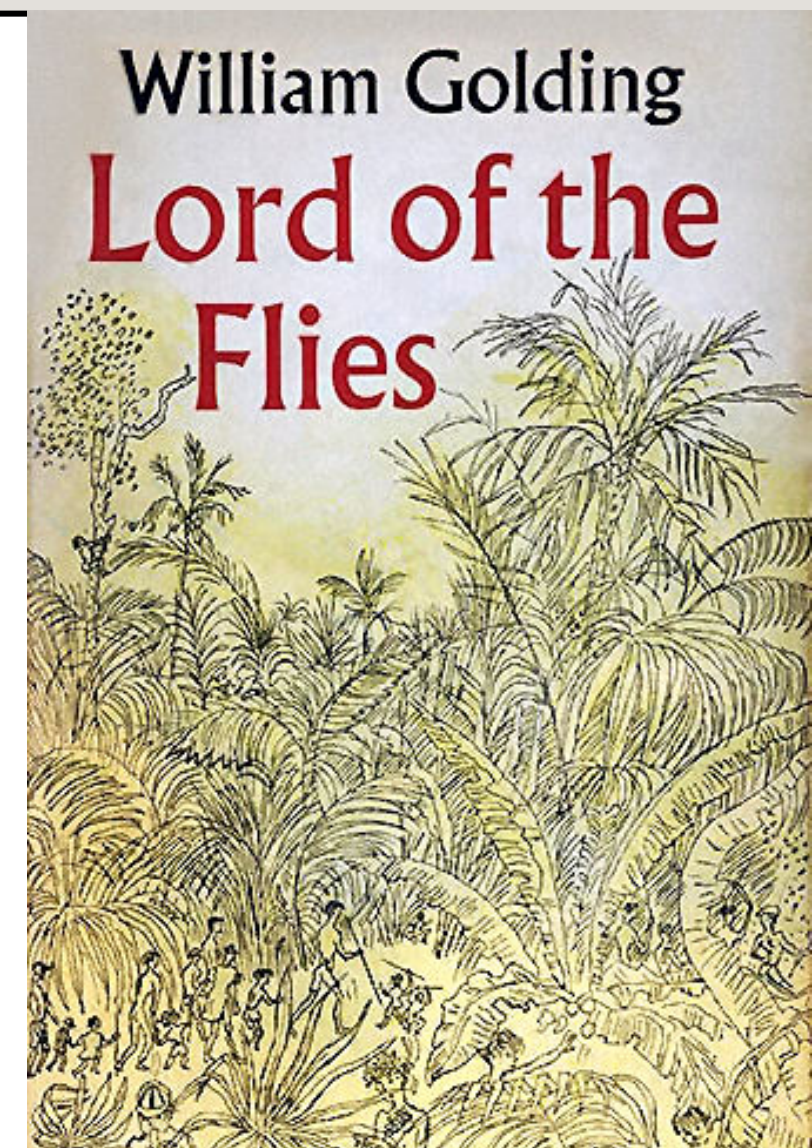
«Страх не може
зробити вам більше
шкоди, ніж мрія»

«Нам потрібно більше людяності, більше турботи, більше любові. Існують ті, хто вірить, що їх здатна породити політична система; інші очікують, що любов породить систему. Особисто я вірю, що правда майбутнього знаходиться десь посередині, а ми повинні поводитися по-людськи і трохи гуманно, спотикаючись, необдуманно щедро та ґалантно, нерозсудливо та дріб'язково мудро, поки не побачимо, якою абсурдною дурницею є ґвалтування нашої планети»

Вільям Голдінг був шкільним вчителем, лектором, актором, моряком і музикантом. Літературою Голдінг цікавився з юних років, але писати повноцінні романи почав лише після повернення з війни. Досвід війни позбавив його будь-яких ілюзій щодо особливостей людської природи. «Я почав розуміти, на що здатні люди. Кожен, хто пройшов війну і не зрозумів, що люди творять зло подібно до того, як бджола виробляє мед, - або сліпий, або несповна розуму».

Роман був задуманий як іронічний коментар-відповідь на пригодницький роман Баллантайна «Кораловий острів» (1858 рік) в стилі вікторіанського виховання про правильних англійських хлопців, які внаслідок крушіння корабля опиняються на безлюдному острові, та ведуть практично ідеальне життя... У романі Голдінга так само: хлопці (усі з пристойних англійських родин) опиняються на безлюдному острові, і на прикладі цієї групи дітей, вимушених виживати в диких умовах в обмеженому просторі автор показує темні, часто потаємні, сторони людської природи.

WILLIAM GOLDING
WRITER

Термін «роман виховання» запровадив Карл Моргенштерн, та популяризував у своїх працях Вільгельм Дільтей. Першим романом виховання прийнято вважати «Роки навчання Вільгельма Мейстера» Йоганна Вольфганга Гете

“Червоне і чорне” Стендаля, “Втрачені ілюзії” О. Бальзака,
“Ярмарок суєти” В. Теккерея, “Любий друг” Г. Мопассана,
“Геній”, “Сестра Керрі” і “Американська трагедія” Т. Драйзера)
та позитивна еволюція особистості (“Вільгельм майстер” Й.
Гете, “Уеверлі” В. Скотта, “Девід Копперфільд” і “Великі
сподівання” Ч. Діккенса, “Пенденніс” Теккерея

чотири міфологеми в
романі вихованні: ініціації
(мотив випробувань),
загубленого раю (мотив
втрати ілюзій), блудного
сина і пошуків чаши
святого Грааля (мотив
духовних пошуків і
сумнівів)

підтипи роману виховання:
циклічний – з поступовим
відтворенням шляху героя з
дитинства до старості з
фіксацією всіх змін у характері
й світогляді людини,
пов’язаних зі зміною віку;
типовий шлях, який
повторюється, становлення
людини від “юнацького
ідеалізму і мрійливості до
зрілої тверезості та
практицизму”

У романі виховання
можуть бути такі типи
героїв: “геній”
(митець, учений),
“маленька людина”,
“дивак”, “бунтар”,
“конформіст”

Найвідомішим романістом ХІХ століття в англійській літературі є Чарльз Діккенс (1812-1870)

ЙОГО АКТИВНА ЛІТЕРАТУРНА Й ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СПРИЯЛА ЛІКВІДАЦІЇ БОРГОВИХ ТЮРЕМ, РЕФОРМ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ І СУДОЧИНСТВА, ЗБІЛЬШЕННЮ КІЛЬКОСТІ ДОБРОЧИННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

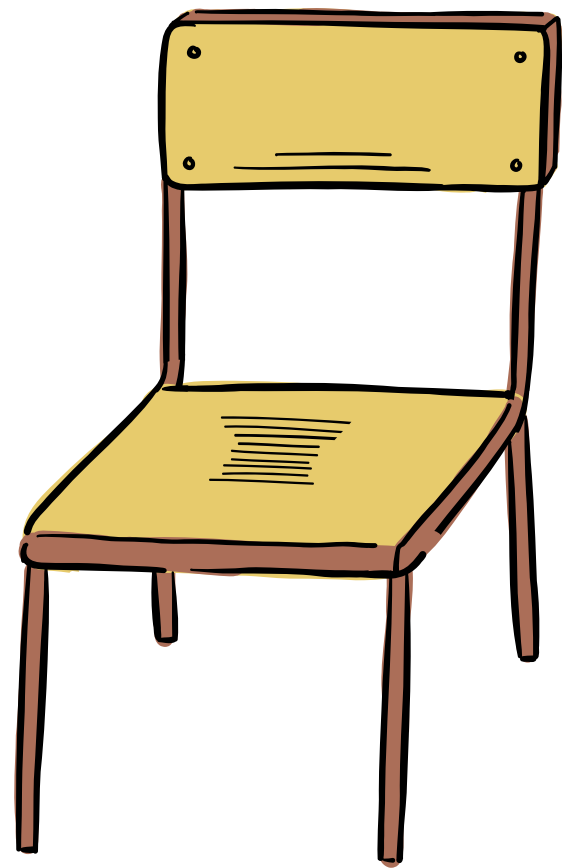
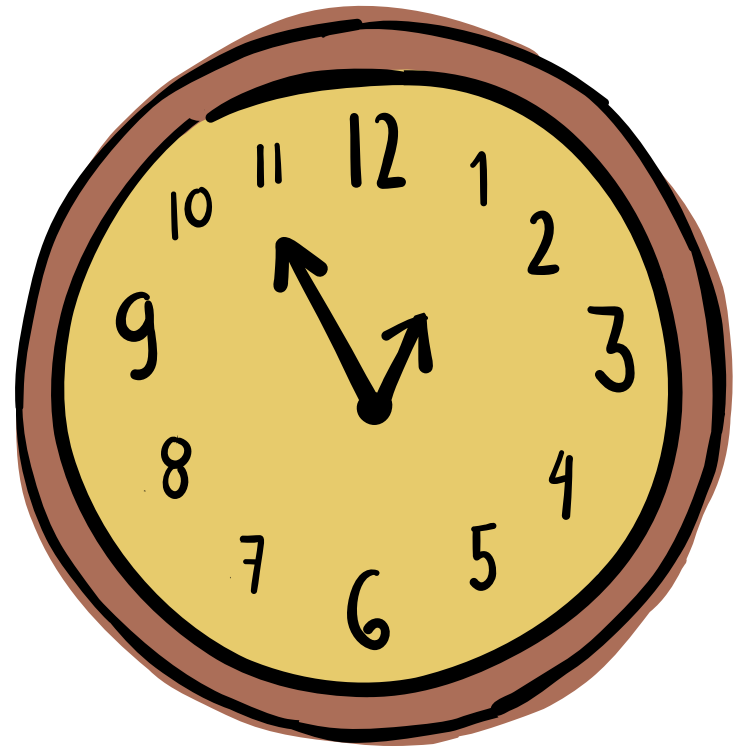

«Осина
фабрика»
Ієна Бенкса –
зразок
сучасного
роману
ініціації.

Шотландський письменник, занесений в список п'ятдесяти найкращих авторів Великобританії. Творчість Ієна Бенкса включає в себе досить різнобічні твори - він творив в жанрах утопії, наукової фантастики, а недавно вийшла збірка віршів автора. Всі книги, починаючи від дебютної «Осина фабрика», досить неординарні і спірні - їх не назвеш легкими, тому вони викликають безліч як хвалебних, так і обурених коментарів.

https://www.yakaboo.ua/ua/author/view/Ijen_Bjenks_1/

BBC

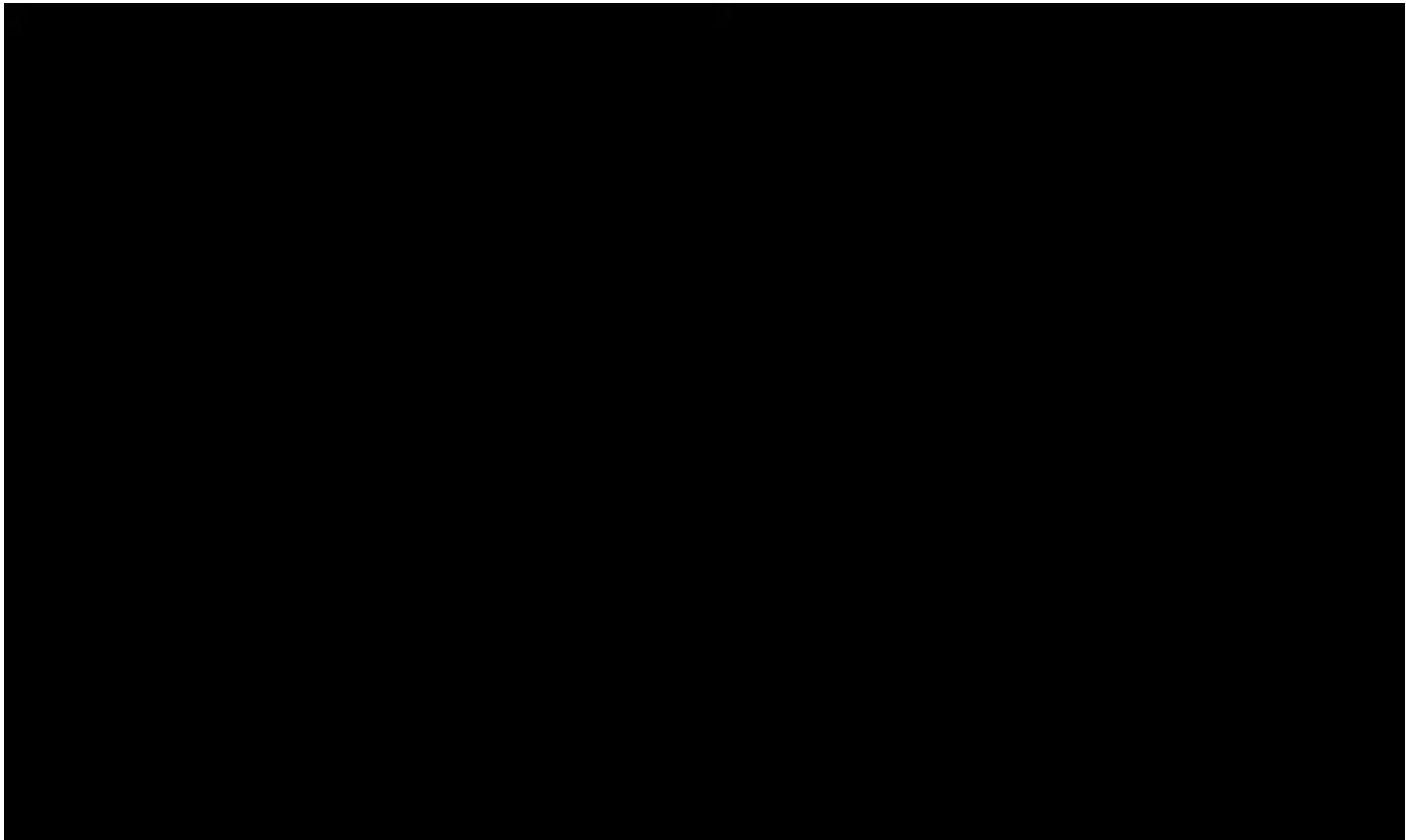
12

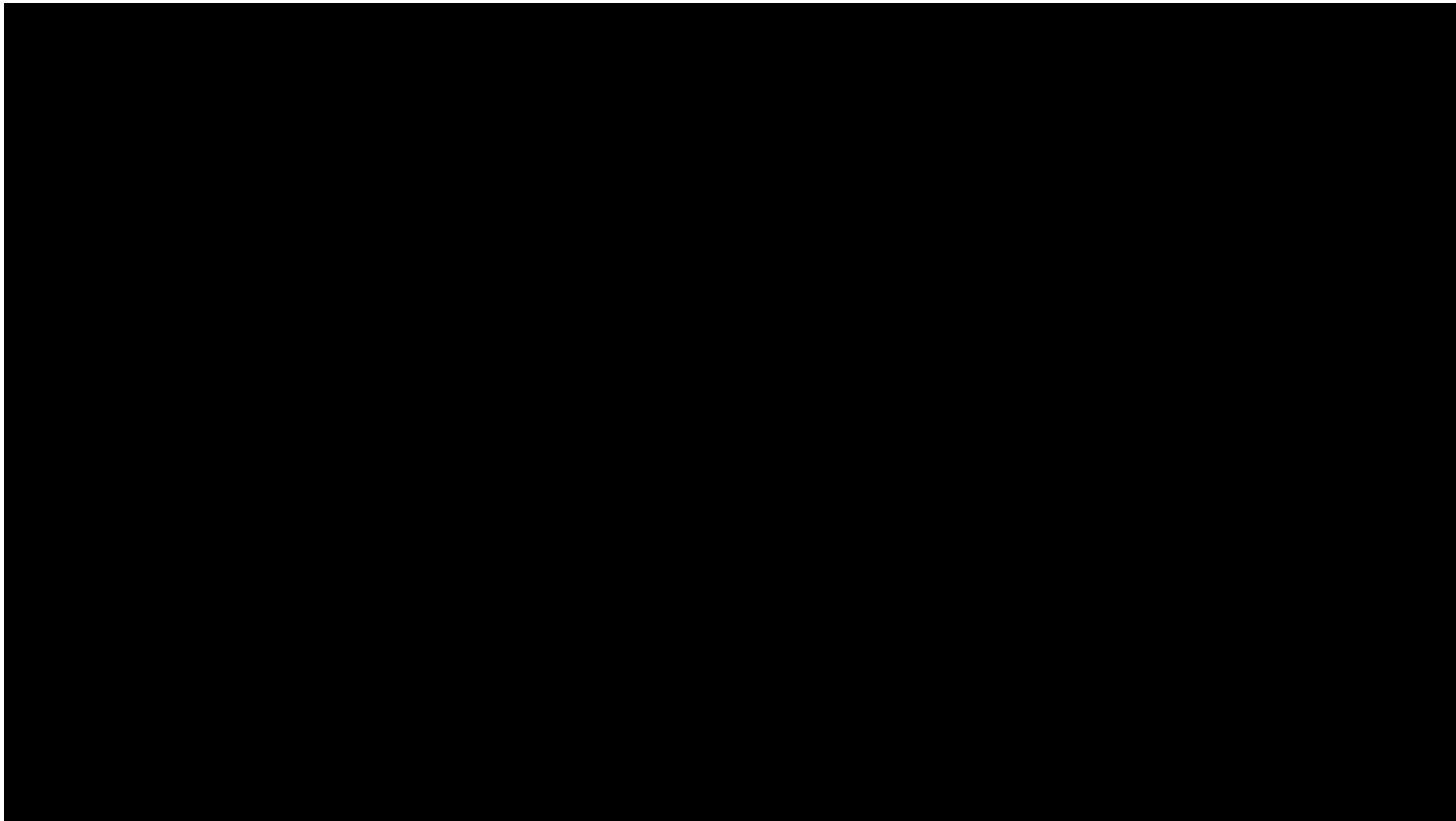
1

2

3

Дякую за увагу!

